

Bilag til aftalens indsatser

INDHOLD

CIRKULÆR ØKONOMI	2
.....	2
Undgå flytransport i varetransport	2
Vælg type 1 miljømærkede produkter	5
Orden i skabene	10
Opsamling og destruktion af lattergas	12
Affaldssortering	15
Bæredygtigt byggeri – Designguide.....	18
Bæredygtigt byggeri – Data for CO2	19
Bæredygtigt byggeri – Optimer og reducer arealer.....	20
EL, VAND & VARME	21
Vedvarende energi.....	21
Energi- og vandsparende projekter – Identificer potentielle besparelser.....	22
Energi- og vandsparende projekter – Gennemfør igangsat pilotprojekt	23
Energi- og vandsparende projekter – Fremtidssikret målerdækning	24
Energi- og vandsparende projekter – Arbejdet på energiområdet.....	25
Energi- og vandsparende projekter – Energoptimer nye bygninger og udstyr.....	26
Energi- og vandsparende projekter – Reducer energiforbrug hos beboerne	27
LOGISTIK, TRANSPORT & MOBILITET	29
Reduktion af tjenesterejser – Kørsel ved tjenesterejser	29
Reduktion af tjenesterejser – Virtuelle møder.....	30
Reduktion af tjenesterejser - Flyrejser.....	31
Reduktion af tjenesterejser - Samkørsel	32
Grønne drivmidler – Personbiler	34
Grønne drivmidler – Den tunge transport.....	35
Grønne drivmidler i sygetransporten	36
CO2-neutral busdrift i den kollektive trafik.....	37
SOCIAL ANSVARLIGHED	38
Undgå arbejdsulykker blandt nyansatte	38
Praktikpladser	39
Ansatte på særlige vilkår	41

CIRKULÆR ØKONOMI

Indsatsområdet:

Undgå flytransport i varetransport

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Det vurderes, at der er et potentiale 10.700 tons CO_{2e}, ved at undgå flytransport i de ofte globale forsyningskæder, der bringer varer frem til Region Midtjylland. Potentialet kan dog ikke nå at blive realiseret i 2024, men der skal igangsættes en fokuseret indsats for at undersøge, hvordan vi kan ændre typen af levering for varetransport for at undgå flytransport.

Indsatserne for enheden

- Enheden samarbejder med Indkøb & Medicoteknik om at undersøge, hvilke konkrete indsatser, der skal gennemføres for at undgå flytransport.
- De lokale indkøbsfunktioner skal i samarbejde med specialeansvarlige sygeplejersker afklare, hvordan balancering af forsyningsikkerhed, leveringstid, holdbarhed og den lokale lagerkapacitet kan bidrage til at reducere flytransport af varer.
- De lokale indkøbsfunktioner skal i samarbejde med den lokale Service og Logistik gennemgå lokale lagerforhold, således at lagerforholdene tilpasses ny bestilleradfærd, hvor muligt.

Indsats for sportovholder

- Indkøb & Medicoteknik vil i samarbejde med leverandører og hospitalerne yderligere analysere præcist, hvad der skal til for at reducere flytransport.
- Udvikler og tester krav om reduceret flytransport i udbud.
- Samarbejder med hospitalerne om at udarbejde konkrete indsatser for reduktion af flytransport i varetransport.
- Sikrer systemmæssig understøttelse af begrænset ordregenerering per uge, med input fra relevante afdelinger.

Den overordnede målsætning i strategien

30% reduceret ressourceforbrug i 2030 i indkøb og drift. Målt i CO₂-aftryk som følge af reduceret ressourceforbrug fra varer og tjenesteydelser

Potentiale

Det vurderes, at potentialet er 10.700 tons CO_{2e}, og at det er muligt at realisere disse potentialer med en rimelig begrænset indsats og forstyrrelse i det kliniske arbejde. Hovedaktøren vil være IM, lokale indkøbsfunktioner samt service og logistik. Omvendt kan potentialet ikke realiseres, hvis ikke klinikken bidrager.

Uddybende beskrivelse

Figur 1 viser CO₂ emissioner fra forskellige typer transport. Den illustrerer med al tydelighed fordelene ved at få så meget transport som muligt skiftet til enten land- eller vandtransport. Effekten på CO₂e emissionen ved at skifte fra fly til land eller vand transport er i størrelsesordenen 80 %.

På baggrund af data fra udbud, leverandørdialoger og kategoristrategien for ortopædkirurgi har IM estimeret den potentielle effekt for produktkategorien ortopædi. I ex. er der alene tale om reduktion af flytransport fra leverandørens europæiske centrallager og frem til slutbrugeren. Transport fra oversøisk produktionssted er IKKE medtaget.

Derfor er det reelle potentiale forventeligt meget højere. Konkret er det beregnet, at ved at arbejde med at ændre kravet til leveringstid fra 24 timer til 48 timer for implantater til planlagte operationer, er det muligt for en konkret leverandør at omlægge transporten fra fly- til landtransport fra europæisk centrallager til slutbrugeren (Belgien-Billund), og dermed nedbringe CO₂ emissionerne med 83%. Effekten af denne ene ændring vil omregnet til nominelle tal og under forudsætning af, at 70 % af produkterne kan leveres med reduceret flytransport/forlænget leveringstid, for hele kategorien ortopædi give en konservativt beregnet effekt på 1,3 tons CO₂e årligt.

Uddybende organisering af indsatsen

Hovedansvarlig er Indkøb og Medicoteknik (I&M):

Leverandørdialog: I&M vil i løbet af 2024 i samarbejde med leverandører og hospitalerne yderligere analysere præcist hvad der skal til for at reducere flytransport.

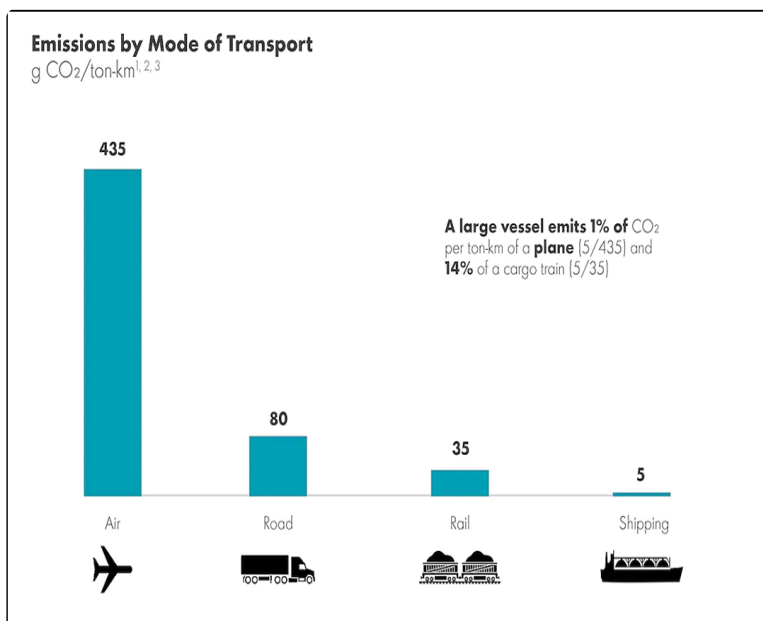
Anvendelse af udbudskrav:

I&M vil yderligere udvikle og teste krav om reduceret flytransport i udbud. Dette indebærer bl.a. at overvejelser om balancering af leveringstid, holdbarhed og den lokale lagerkapacitet med henblik på at kunne reducere flytransport af varer, bliver en fast del af brugergruppe arbejdet i forbindelse med udbuds opgaver.

Medvirkende er Lokale indkøbsfunktioner og Specialeansvarlige:

På hospitalerne er indsatsen forankret i de lokale indkøbsfunktioner, som i samarbejde med specialeansvarlige skal afklare, hvordan lokale behov og muligheder kan forbedres i forhold til at reducere flytransport i forbindelse med vareforsyning. Indkøbsfunktionerne i samarbejde med service og logistik, skal fx bidrage til at ændre på lokale lagerforhold, der kan påvirke behovet for at få varer fløjet ind positivt, hvor muligt.

I&M sikrer systemmæssig understøttelse af begrænset ordregenerering pr. uge, således at ordrer afgives et begrænset antal gange/ugentligt hvor muligt, og ikke som nu ofte flere gange

Figur 1 CO₂ emissioner pr. ton-km for de vigtigste transportformer. [Link](#)

dagligt, eller efter afslutning af hver enkelt procedure, hvilket vil have en generel effekt på transport. Denne funktion skal tilpasses den enkelte afdelings behov, og uden at kompromittere forsyningssikkerheden.

Muligheder og udfordringer

Flytransporten kan mindskes på flere måder. Den væsentligste er formentlig at gå fra kravet om kort leveringstid – typisk 24 timer – til længere tid, f.eks. 48 timer. Det er også vurderingen, at flytransport kan mindskes ved samle ordre, så der genereres færre småenkelt ordrer, der enkeltpakkes. Dette vil under alle omstændigheder generelt mindske transport. En tredje vej vedrører krav til holdbarhed af varerne. Det er vurderingen, at kravene i en række tilfælde vil kunne mindskes, uden at det går udover patientsikkerheden, og at dette vil kunne mindske behovet for flytransport.

Eksempel fra aktuelt udbud af knæimplantater: 95% af regionens knæoperationer er planlagte. Knæimplantater har lang holdbarhed og er konsignationsvarer. Ved at ændre krav til leveringstid fra 24 til 48 timer, kan alle leverandører levere med landtransport (Europæisk produktion) i stedet for flytransport. Forsyningssikkerheden må naturligvis ikke kompromitteres.

Generelt vurderer flere af de store leverandører, at der ligger et potentiale for mindre flytransport ved en bedre sammenhæng mellem den langsigtede planlægning og bestillingsmønstre. Fra enkelte meget store leverandører har IM fået indblik i data, som meget detaljeret viser sammenhængen mellem bestillermønstre og behov for flytransport. Ved at ændre leveringstid til 48 timer, kan rigtig meget flytransport undgås. Leverandørdata fra de øvrige nordiske lande viser, at andre hospitalsregioner er i stand til at planlægge behovet, også for fx implantater, så der ikke genereres unødvendig flytransport.

Ved at ændre krav til holdbarhed kan meget flytransport ligeledes reduceres. Eksempel: Standardkravet til holdbarhed på hylden hos slutbrugeren har for et reagens til brug i analyser været 6 måneder. Reagenset produceres i USA, og hvis kravet til holdbarhed skal overholdes er leverandøren nødt til at flyve det fra USA til Europa. Ved at ændre holdbarhedskravet til 5 måneders holdbarhed hos slutbrugeren, kan de pågældende reagenser nu leveres med skibstransport. I dette tilfælde bliver reagenset opbrugt før de 5 måneder, så ændringen krævede ingen adfærdændring og havde ingen negativ effekt på klinikken.

Der er naturligvis også udfordringer knyttet til at ændre både veletablerede varebestillings rutiner og transport- og forsyningskæder. Indsatsen for at reducere flytransport skal selvfølgelig ikke kompromittere forsyningssikkerheden, eller bidrage negativt til arbejdsmiljøet for det kliniske personale, i form af bekymring for om der er de rette produkter til rådighed for en given procedure. Helt lavpraktisk kan også lokal lager kapacitet være en udfordring i forhold til at reducere flytransport.

Baseline og datagrundlag

I 2024 vil der primært blive arbejdet med afsæt i leverandørdata fra et udvalgt antal af RM's leverandører (5-10 stk), og hvor IM har viden om, at data er af en god kvalitet og er meget fintmaskede. I første omgang vil disse data blive kombineret med værktøjet 'Carbon Calculator'.

Carbon calculator/CO2 emissions calculator er et valideret online værktøj udviklet af CarbonCare til estimering af CO2 udledninger fra global transport og logistik. CarbonCare calculatoren er baseret på ISO standarden 14083:2023 og GLEC (Global Logistics Emission Council). Dette værktøj anvendes indtil værktøjerne tilknyttet klimastyringsmodellen er klar, og evt. kobling til BI rapporter er afklaret.

Succeskriterier for enheden

- Lokale indkøbsfunktioner og specialeansvarlige sygeplejersker har i samarbejde med Indkøb & Medicoteknik identificeret konkrete indsatser, der kan reducere flytransport.
- Lokale indkøbsfunktioner og specialeansvarlige sygeplejersker har tilpasset lokale bestillingsmønstre og lagerforhold hvor muligt, så flytransport undgås.

Succeskriterier for sportovholder

- I samarbejde med udvalgte leverandører kan konkrete reducerede CO2e emissioner i forbindelse med reduktion af flytransport dokumenteres.
- Indkøb & Medicoteknik kan anviser generaliserbare metoder til reduktion af flytransport, som kan anvendes på afdelinger og i udbud.

Opfølgning – metode og enhed

Ikke yderligere

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Kontaktperson: Gitte Stensig Jørgensen og My Pham, Indkøb og Medicoteknik.

Indsatsområdet:

Vælg type 1 miljømærkede produkter

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Vores forbrug belaster både klima og miljø. Derfor skal vi først og fremmest forbruge mindre, dernæst købe flergangsprodukter og endeligt vælge type 1 miljømærkede produkter. Produkter som har et type 1 miljømærke har både et lavere klima- og miljøaftryk. Type 1-miljømærkede produkter har gennemgået en tredjepartsverificeret livscyklusvurdering, og den samlede belastning inkluderer ikke kun CO₂e men omfatter også vurdering af kemikalier, ressourceeffektivitet og biodiversitet. Derfor skal Region Midtjylland, i overensstemmelse med regionens Miljømærkepolitik fra 2019¹, så vidt muligt købe produkter der har et type 1 miljømærke, hvor muligt.

Indsatser for enheden

- Enheden vælger type 1 miljømærkede produkter som førsteprioritet ved indkøb af kliniske og ikke-kliniske produkter.

Indsatser for sportovholder

- Efterspørger systematisk miljømærkede produkter. Særligt inden for kliniske engangsprodukter af plast, når det er muligt.

¹ <https://im.intra.rm.dk/siteassets/indkob-og-medicoteknik/organisation/governance/politik-for-miljomarkning-af-indkob-i-region-midtjylland.pdf>

- Indarbejder dialog om miljømærker og tilsvarende i den generelle leverandørdialog og i udbud.
- Tilretter stamdata og RM-indkøb så miljømærkede produkter let kan identificeres og vælges.
- Inkluderer løbende miljømærkede produkter i sortimentet.
- Deltager i nordiske og internationale initiativer for at fremme anvendelsen af miljømærker inden for det kliniske område.

Den overordnede målsætning i strategien

30% reduceret ressourceforbrug i 2030 i indkøb og drift. Målt i CO₂-aftryk som følge af reduceret ressourceforbrug fra varer og tjenesteydelser.

Potentiale

At styrke markedet for Type 1 miljømærkede kliniske engangsprodukter er en langsigtet indsats, hvor især sundhedssektoren har ansvaret for aktivt at efterspørge miljømærkede kliniske produkter. Den mest omkostningseffektive måde at løfte denne indsats er gennem internationalt samarbejde.

Der er endnu ikke et tilstrækkeligt antal beregninger af klimaeffekten af miljømærkede produkter, hvilket gør det vanskeligt at generalisere klimaeffekten af sådanne produkter. Konservative beregninger fra Miljømærkesekretariatet i Danmark viser, at der for eksempel er en reduktion på 30% i CO₂e-udledningen ved et hæve-sænkebord sammenlignet med et tilsvarende konventionelt produkt. Tilsvarende er der en besparelse på omkring 27% i CO₂e ved en service som vask af arbejdstøj.

Uddybende beskrivelse

Type 1-miljømærke, såsom Svanen og Blomsten, fokuserer på den samlede miljøpåvirkning af et produkt. Ved udelukkende at fokusere på CO₂ risikerer man at øge belastningerne inden for andre miljøkategorier. Derfor er den optimale løsning for klimaet og miljøet ikke nødvendigvis at stræbe efter den laveste CO₂-udledning.

Hvis man kun fokuserer på produkter med laveste CO₂-udledning, kan man risikere at anskaffe produkter af lavere kvalitet eller kortere holdbarhed. Svanemærkets kriterier udarbejdes gennemsigtigt i samarbejde med industrien, og de opdateres løbende for at sikre, at markedet fortsætter med at udvikle sig i en retning med mindre miljøpåvirkning. I processen med at udvikle kriterierne og gennemgå certificeringen anvendes en omfattende mængde tal og data, men der genereres ikke en enkelt "output-værdi" som f.eks. et CO₂-tal. Type 1 miljømærker bidrager alligevel positivt til at reducere klimabelastningen for de fleste produktgrupper, fordi kriterierne blandt andet indeholder krav til:

- Lavt energiforbrug i forskellige faser af livscyklussen, såsom produktion og brugsfasen.
- Overgang fra fossile til vedvarende energikilder, f.eks. i produktionen.
- Andel af recirkuleret materiale, f.eks. høj andel genanvendt plast i emballage.
- Andel af fornybare råvarer, ofte suppleret med krav om råvarecertificering.
- Ressourceeffektivitet, herunder grænser for forbrug af vand, energi og råvarer.
- Forlænget levetid af produkter, herunder krav til kvalitet, reparabilitet og tilgængelighed af reservedele.

- Design med henblik på optimal genanvendelse, såsom at facilitere adskillelse af plast- og metaldele fra møbler.

Globalt findes der adskillige miljømærker, der alle overholder ISO standarden 14024:2018. Der findes også en række såkaldte 'enkelt-kriterie' mærker, som fx Astma og Allergiforbundets 'Blå Krans'. Disse mærker kan med fordel kombineres, for eksempel med Svanen, for at undgå fx parfume og andre allergener. Dette er eksempelvis implementeret i Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøbs (POGI) kriterier for rengøringsmidler. EU opfordrer til, at offentlige myndigheder på tværs af Europa integrerer grønne kriterier og anvender miljømærker i deres indkøbsproces, og kravene til anvendelse af type 1 miljømærker vil blive skærpet.

Miljømærkepolitik

Region Midtjylland har en miljømærkepolitik, der fastslår, at når der er mere end én leverandør, der tilbyder miljømærkede produkter, og som dermed sikrer konkurrencen, skal produkter med miljømærker efterspørges.

Ikke-kliniske produkter

Der findes en bred vifte af almindelige ikke-kliniske miljømærkede produkter, som også er kendt på husholdningsniveau, fx herunder bagepapir, personlig pleje, rengøringsprodukter. Disse produkter anvendes også inden for sundhedssektoren. Nogle leverandører kan levere produkter, der opfylder miljømærkekrav, men har valgt ikke at få dem certificeret. Andre leverandører hævder at kunne levere produkter, der overstiger miljømærkekravene. I begge tilfælde, kræver det omfattende kontrol, at sikre, at produkterne faktisk lever op til de deklarerede miljømæssige standarder.

Kliniske produkter

Der findes også miljømærkede kliniske engangsprodukter, typisk fremstillet af plast. Den optimale løsning er naturligvis at erstatte engangsartikler med flergangsartikler. Imidlertid er det i klinisk praksis ikke altid muligt at undgå brugen af engangsprodukter, især når det kommer til patientsikkerhed. Det er væsentligt både for klimaet og miljøet, at undgå materialer som PVC og ftalater samt andre problematiske stofgrupper i produkter, der er i kontakt med patienters hud og slimhinder over længere tid.

Kliniske engangsprodukter af plast, der er omfattet af det første Type 1 miljømærkekrav for kliniske engangsprodukter er:

- Infusionsudstyr
- Blodposer
- Peritoneal dialyse
- Inkontinens udstyr
- Stomi udstyr

Følgende typer udstyr kan også opnå miljømærkning, forudsat at produktet udgør et alternativ til PVC med blødgørere og overholder Regulativet (EU) 2017/745 om medicinsk udstyr med efterfølgende ændringer og tilpasninger samt/eller EU-direktivet om lægemidler (2001/83/EF):

- Ileostomi udstyr
- Colostomi udstyr
- Ureterostomy udstyr
- Plastre
- Kompresser
- Madras overtræk,
- Kirurgiske engangskitler

- Masker og huer

Uddybende organisering af indsatsen

Indkøb & Medicoteknik har det overordnede ansvar for:

- Systematisk at efterspørge miljømærkede produkter, især inden for kliniske engangsprodukter af plast, når det er muligt.
- At indarbejde dialogen om miljømærker og 'tilsvarende' i den generelle leverandørdialog og i udbud.
- At tilrette stamdata og RM-indkøb så miljømærkede produkter let kan identificeres og vælges.
- Løbende at inkludere miljømærkede produkter i sortimentet så vidt muligt.
- At deltage i nordiske og internationale initiativer for at fremme anvendelsen af miljømærker inden for det kliniske område

Lokale indkøbsorganisationer og slutbrugere har ansvar for:

- Førsteprioritet er forbrugsreduktion og overgang fra engangs- til flegangsprodukter.
- At vælge miljømærkede produkter, hvor dette er muligt - under hensyntagen til nedenstående.

Muligheder og udfordringer

Ved at øge efterspørgslen på type 1 miljømærkede kliniske og ikke-kliniske produkter kan ordregivere og producenter undgå at skulle udvikle egne 'grønne kriterier'. Miljømærkede produkter er lettere at evaluere i udbudsprocessen, og en tredjeparts garanti sikrer, at kravene er opfyldt og reducerer risikoen for greenwashing. Dette resulterer i besparelser af både tid og ressourcer for både ordregiver og producent.

Det medicotekniske marked er i øjeblikket svagt og umodent sammenlignet med det generelle marked, når det kommer til kvalitet og gennemsigtighed af produktdata inden for miljø, klima og kemi. Særligt når det kommer til kliniske engangsprodukter af plast, fungerer et type 1 miljømærke primært som en garanti for, at disse produkter ikke indeholder uønskede kemikalier. Da der potentielt kan være mange stoffer involveret, udgør opgaven med at dokumentere og kontrollere indholdsstofferne i engangsplastprodukter en omfattende udfordring. At skaffe relevante data fra leverandørerne kan være meget vanskeligt. Miljømærkecertificering er en effektiv måde at forbedre data og dokumentation for kliniske produkter.

Der findes foreløbigt kun ét miljømærkekravsdokument for kliniske produkter, og i øjeblikket er bestræbelsen at få flere produkter certificeret inden for dette kravsdokument, og dermed styrke konkurrencen. Der vil dog fortsat være meget store grupper af produkter inden for det kliniske område, som er så komplekse at udvikling af miljømærkekrav ikke giver mening. Derfor kan miljømærker ikke være den eneste løsning, men de kan udgøre et værdifuldt bidrag særligt inden for kliniske volumenvarer.

Den årlige licensomkostning (ex. moms) for miljømærkede produkter i Norden udgør 0,3% af omsætningen op til 30 mill. EUR og 0,05 % af omsætningen, der overstiger 30 millioner EUR. Mens licensafgiften sandsynligvis vil medføre en merpris for miljømærkede produkter på kort sigt, vil et højere salg føre til betydelige fald i licensomkostningerne, hvilket også bør afspejle sig i prisen. Derfor giver det god mening at samarbejde på tværs af flere markeder om miljømærkede produkter for at sikre en højere omsætning og dermed lavere licensomkostninger, hvilket kan resultere i lavere priser.

Det nordiske projekt 'Nordic Initiative for Environmental Labelling of Medical Supplies' (NIELS) er netop en mulighed for at arbejde sammen om øget efterspørgsel af miljømærkede kliniske produkter. Projektet drives af Sykehusinkjøpp i Norge og finansieres fra Norge mens Region Midtjylland følger og deltager i projektet sammen med Danske Regioner. Formålet med projektet er at øge antallet af miljømærket kliniske udstyr, bl.a. inden for neonatalområdet.

Projektet faciliterede den første fælles nordiske markedsdialog i oktober 2023 med deltagelse fra over 130 enkeltvirksomheder. Den overordnede reaktion fra markedet har været positiv, men de detaljerede resultater og konklusioner fra markedsdialogen er endnu ikke blevet offentliggjort på nuværende tidspunkt.

Baseline og datagrundlag

- Baseline er 2022
- Der følges op på forbrug af relevante varer i BI-rapport.

Som grundlag udarbejder I&M oversigt over miljømærkede varer i RM-indkøb, og der vil blive lavet stikprøver på varer købt uden om RM-indkøb.

Succeskriterier for enheden

- Enhedens forbrug af relevante engangsartikler er reduceret, og i relevante kategorier erstattet med Type 1 miljømærkede produkter.

Succeskriterier for sportovholder

- Indkøb & Medicoteknik efterspørger Type 1 miljømærkede produkter inden for kliniske og ikke-kliniske områder i relevante produktkategorier.

Opfølgning – metode og enhed

ikke yderligere

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Kontaktperson: Susanne Backer, Indkøb og Medicoteknik.

Indsatsområdet: Orden i skabene

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Reduktion af spild og kassation af varer, som opbevares i brikskabe på afdelingerne, er en vigtig indsat for at reducere ressourceforbruget og dermed også CO₂-aftrykket. Der kan være også være gevinster ved at anvende lignende algoritmer eller andre værktøjer til at reducere spild og kassation af non-brik varer på afdelingerne.

Indsatser for enheden

- Lokale indkøb- service- og logistikfunktioner bidrager med implementering af optimeringsværktøjer for brikvarer.
- Lokale indkøb- service- og logistikfunktioner bidrager til udvikling af optimeringsværktøj for non-brik varer.

Indsats for sportovholder

- Følger erfaringer med implementering af eksisterende optimeringsværktøj for brikvarer.
- Udarbejder retningslinjer for et tilsvarende optimeringsværktøj for non-brik varer.

Den overordnede målsætning i strategien

30% reduceret ressourceforbrug i 2030 i indkøb og drift. Målt i CO₂-aftryk som følge af reduceret ressourceforbrug fra varer og tjenesteydelser

Potentiale

>100 tons CO₂e. Indsatsen er godkendt af Chefforum for Logistik og Indkøb.

Uddybende beskrivelse

I 2022 igangsatte I&M en analyse af bæredygtighedspotentialer inden for logistik og vareforsyning i Region Midtjylland. Rapporten blev udarbejdet af COWI, og afleveret i juni 2023. Analysen peger bl.a. på flere bæredygtighedspotentialer inden for logistik og vareforsyning, herunder muligheden for at reducere varespild i afdelingernes skabe. Varer som bestilles via brikssystemet, er der typisk god styring på, da bestillingsmængden, som er angivet på brikken, i princippet skal være afstemt efter afdelingens behov. Men varer som opbevares i andre skabe end brikskabe, er der typisk mindre styring på.

Varer i brikskabe:

I 2022 udviklede AUH en optimeringsalgoritme, i form af et avanceret regneark, som kunne understøtte arbejdet med at trimme brik skabene i en afdeling. Et arbejde der typisk har været nedprioriteret eller ikke løst på grund af opgavens omfang og tidsforbrug.

AUHs optimeringsalgoritme har vist sig, at være til stor gavn - Algoritmen har professionaliseret og effektiviseret arbejdet med at sikre, at varesortimentet i brik skabene indeholder de rigtige varer i de rigtige mængder, så forsyningssikkerheden opretholdes mens varespildet minimeres.

Det forventes, at brugen af algoritmen er CO₂. besparende og som minimum omkostningsneutral. Det vurderes, at de økonomiske besparelser i form af reduceret

vareforbrug og reduceret forbrug af rullebure fra regionslageret opvejer den tid det tager, at benytte algoritmen på brik skabene.

Chefforum for indkøb- og logistik har derfor vedtaget, at AUHs optimeringsalgoritme skal udbredes til alle hospitaler, der skal bruge algoritmen til løbende trimninger af alle hospitalernes brikskabe. Alle hospitaler har siden december 2022 været i gang med at gennemgå afdelingernes brikskabe med gode erfaringer. Chefforum for indkøb- og logistik følger op på gennemgangen af afdelingerne på deres møder for at sikre, at algoritmen bliver fuldt implementeret.

Non-brik varer:

Erfaringen fra et leverandørsamarbejde på udvalgte afdelinger indikerer, at op imod 30 % af skaffevarerne, som *ikke er* på brik i afdelingens skabe, ikke længere bruges/bruges meget lidt, og derfor skal kasseres på et tidspunkt. Mangel på oprydning og styring på non-brik varer repræsenterer et svind og ressourceforbrug, som kan undgås med den rette indsats. Da mange af non-brik varerne er meget dyre varer forventes der, at være god økonomi i at få bedre styring på non-brik området. Dette kræver at der udvikles effektive arbejdsgange som kan bruges på non-brikområdet, der er kendetegnet ved varer med meget lavt forbrug og ofte meget specialiserede varer.

Uddybende organisering af indsatsen

Hovedansvarlig er Indkøb og Medicoteknik (I&M):

I&M vil i 2024 følge erfaringerne med implementering af det eksisterende optimeringsværktøj for brik-varer.

I&M vil i 2024 udarbejde retningslinje/værktøj for tilsvarende optimering af skaffe-varer/non-brik varer.

Medvirkende er lokale indkøbs- service – og logistik funktioner:

Lokale indkøbs- service- og logistik funktioner bidrager med implementering af optimeringsværktøjer i dialog med afdelingerne.

Muligheder og udfordringer

Ved en øget indsats for at optimere skabene på afdelingerne, vil CO_{2e} udledningerne kunne reduceres, da der vil komme en bedre fordeling af leverancer af varer hen over ugen, øget sampak af ordrer og rullebure og et større fokus på at få benyttet de varer, der ligger på lageret lokalt og på regionslageret. Anvendelse af algoritmen er en blandt mange bestræbelser på at optimere vareforsyning og logistik. Effekten af anvendelsen af algoritmen kan derfor være vanskelig at måle på isoleret set. Resultaterne af bestræbelserne følges systematisk via BI rapport over anvendelsen af rullebure.

Baseline og datagrundlag

Baselineåret er 2022.

Datagrundlag er statusrapporteringer over antal/andel gennemgåede afsnit på hospitalerne.

Succeskriterier for enheden

- I februar 2025 skal 90% af alle afsnit med brikskabe i regionen være gennemgået mindst 1 gang med algoritmen.
- I februar 2025 skal 50% af alle relevante afsnit med non-brikvarer være gennemgået efter en nyudviklet trimningsvejledning for non-brik varer.

Succeskriterier for sportovholder

- Der er udarbejdet et optimeringsværktøj for non-brik varer, der kan implementeres af enhederne ultimo 2024.

Opfølgning – metode og enhed

Ikke yderligere.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Claus Lichtenstein Davidsen, Indkøb og Medicoteknik.

Indsatsområdet:

Opsamling og destruktion af lattergas

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Region Midtjylland har et årligt forbrug af lattergas på 11.840 L, primært på føde- og børneafdelinger. Da lattergas er 300 gange mere potent drivhusgas end CO₂, er der et stort reduktionspotentiale at hente ved at fokusere på indsatsen - opsamling og destruktion af lattergas. Det estimeres, at potentialet er 1600 ton CO₂e ud fra regionens årlige samlede lattergasforbrug. Ydermere er lattergas en betydelig årsag til nedbrydning af ozonlaget.

Indsatser for enheden

- Den tekniske afdeling på enheden bidrager med viden om forbrug af lattergas til en samlet redegørelse om opsamling og destruktion af lattergas.
- Klinikere på relevante afdelinger bidrager med viden om brug af lattergas på den enkelte afdeling til samme redegørelse.
- Klinikere på relevante afdelinger deltager i workshop, der omhandler optimal brug af lattergas.
- Klinikere på relevante afdelinger drøfter og implementerer tiltag, de kan igangsætte ift. at reducere brug af lattergas og overvejer omlægning af lattergas til andre anæstetika og smertestillende midler.

Indsatser for sportovholder

- Udarbejder en teknisk økonomisk redegørelse for lattergasforbrug samt etableringsomkostninger ved installation forskellige typer lattergas-destruktorer. Redegørelsen udarbejdes i samarbejde med de af regionens hospitaler, der har størst forbrug af lattergas.

Den overordnede målsætning i strategien

30% reduceret ressourceforbrug i 2030 i indkøb og drift. Målt i CO₂-aftryk som følge af reduceret ressourceforbrug fra varer og tjenesteydelser.

Potentiale

Det estimeres, at potentialet er **1600 tons CO₂e** ud fra regionens samlede årlige estimerede lattergasforbrug. Det er muligt at realisere disse potentialer ved at installere enten centrale lattergasdestruktor eller benytte mobile lattergas destruktorer. Dette vil kræve større eller mindre økonomi afhængig af, hvilken løsning der vælges.

Uddybende beskrivelse

Lattergas er en ca. 300 gange mere potent drivhusgas end CO₂ og ca. 12 gange mere potent end metangas (figur 1). Lattergas har en atmosfærisk levetid på 114 år. Det vil sige, at den lattergas, vi udleder til atmosfæren i dag bidrager til drivhuseffekten de næste 114 år!

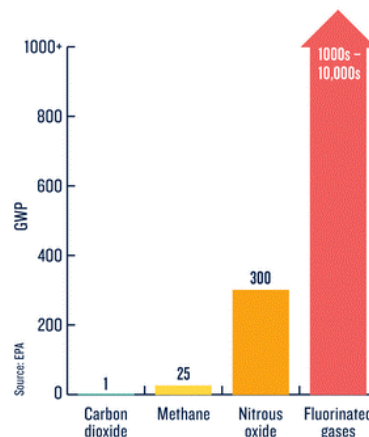
Koncentrationen af N₂O i atmosfæren er, ligesom CO₂ stigende ([National Oceanic and Atmospheric Administration \(NOAA\) - N₂O](#))

Figur 2 drivhuspotentiale for metangas, lattergas og F-gasser, der angiver hvor meget gasserne bidrager til den globale opvarmning sammenlignet med kuldioxid, der pr. definition har værdien 1.

Lattergas (eller dinitrogenoxid) er vigtig, ikke kun på grund af dens store bidrag til drivhuseffekten, men også fordi lattergas er hovedårsagen til fjernelse af det UV-beskyttende stratosfæriske ozonlag. I dag udledes stort set alt lattergas brugt i Region Midtjylland direkte op i atmosfæren, hvorfra det altså bliver hængende de næste 114 år og kraftigt bidrager til drivhuseffekt og klimaforandringer.

En valideret løsning til opsamling og teknisk destruktion findes. Den har været implementeret på svenske hospitaler i mange år, og flere udenlandske hospitaler installerer nu tilsvarende løsninger. Hvidovre Hospital har, som de første i Danmark, igangsat en central destruktor i februar 2023. Data her fra viser, at destruktoren er over 99% effektiv i destruktion af den lattergas, der når hen til destruktoren. Det er kendt at der er et svind i rørførelserne, men det eksakte svind kendes ikke for nuværende.

Region Midtjyllands årlige forbrug af lattergas er 11.840 L. Det samlede årlige forbrug af lattergas i Region Midtjylland udleder ca. **1.640 tons CO₂e**! Sammenlignet med flere af de øvrige tiltag er effekten af dette tiltag relativt stort. I lyset af de alvorlige og ødelæggende effekter af lattergas vil opsamling og destruktion af bare en mindre del af denne lattergas stadig have en stor effekt.

Uddybende organisering af indsatsen

Indkøb & Medicoteknik:

I&M vil i løbet af 2024 udarbejde en redegørelse i samarbejde med de af regionens hospitaler, der har det største forbrug af lattergas. Der vil tages udgangspunkt i forbrugsdataene for 2022. Redegørelsen vil indeholde tallene for lattergasforbrug samt etableringsomkostninger til installation af hhv. en central lattergas destruktor eller mobile destruktorer.

Teknisk afdeling:

Teknisk afdeling på hospitalerne bedes bidrage med viden om hvorvidt lattergas blandes med flurangasser (som eksempelvis sevofluran) forud ventilation, da det har stor betydning for den endelige løsning, samt bidrage til et overslag på etableringsomkostninger til de business cases, I&M vil udarbejde.

Der er et stort spild og udslip af lattergas fra gasflaskerne selv og utætheder i rørføringer (ref: [N₂O waste](#)), hvilket fører til dårligt arbejdsmiljø, klimateffekterne beskrevet ovenfor, samt et

økonomisk tab. Det anbefales derfor, at de tekniske afdelinger undersøger og reparerer eventuelle utætheder i rørføringer.

Muligheder og udfordringer

Lattergas (N₂O) kan spaltes til N₂ og O₂. Atmosfærisk luft består af ca. 78 % N₂ og 21 % O₂. Lattergassen kan derfor opsamles, spaltes og derefter sendes ud i atmosfæren. Denne tekniske spaltning/destruktion af lattergas fås i 2 typer, et centralt anlæg og en mobil enhed (figur 2).

Centrale enheder installeres typisk, hvor der er stort forbrug af lattergas, eksempelvis i forbindelse med en fødeafdeling. Mobile enheder kan benyttes på afdelingerne, hvor lattergasflasker anvendes.

Ud fra regionens skønnede årsforbrug af lattergas estimeres det, at installation af et centralt lager vil give mening for Aarhus Universitetshospital og muligvis også Regionshospitalet Gødstrup. For øvrige hospitaler vil mobile løsninger være at foretrække.

Figur 3 viser hhv. den mobile og centrale destruktør løsning fra firmaet MedClair.

Ud fra etableringsomkostninger i Hvidovre og foreløbige tal fra egen region estimeres det, at en central løsning – eksempelvis på AUH - vil koste i omegnen af 3,5 mio. DKK, heraf er prisen på destruktoren 2,3 mio. DKK. De mobile løsninger koster i omegnen af 300.000 DKK/stk. Disse tal skal yderligere kvalificeres, således omkostningerne udspecificeres for det enkelte hospital. Der skal herunder beregnes en CO₂-effekt pr. ekstra mobil enhed på et hospital, så der kan tages stilling til, hvor mange mobile løsninger, der bør indkøbes til det enkelte hospital.

I sammenligning med Energistyrelsens fastsættelse af de samfundsmæssige omkostninger ved fjernelse af CO₂e på 1.500 kr./CO₂e, er der ved dette tiltag meget CO₂e sparet per krone investeret. Med udgangspunkt i det forbrug der i dag er på Aarhus Universitetshospital af de såkaldte lattergas-batterier (12 x 50L flasker) vil en opsamling og destruktion af denne resultere i en omkostning på 4,8 kr./sparet CO₂e.

Baseline og datagrundlag

I 2024 vil der primært blive arbejdet med afsæt i forbrugsdata for 2022 og 2023.

Succeskriterier for enheden

- Den tekniske afdeling på enheden samt klinikkerne har bidraget med viden til en samlet redegørelse om forbrug og destruktion af lattergas.
- Det samlede forbrug af lattergas er reduceret.

Succeskriterier for sportovholder

- Indkøb & Medicoteknik udarbejder i samarbejde med hospitalerne en teknisk økonomisk redegørelse for destruktion af lattergas. På baggrund heraf vil der udarbejdes et oplæg til en model inkl. finansiering, der forelægges Økonomiforum.

Opfølgning – metode og enhed

Ikke yderligere.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Kontaktperson: Marlene Fredborg, Indkøb og Medicoteknik.

Indsatsområdet
Affaldssortering

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

I Region Midtjylland kan vi ikke undgå at producere affald. Derfor er det vigtigt, at vi sorterer affaldet, så materialerne i højest mulige grad kan genanvendes.

Indsatser for enheden

- Enheden arbejder fortsat på at implementere Den Regionale affaldsplan, der skal sikre, at Region Midtjylland lever op til affaldsbekendtgørelsens krav om sortering af genanvendelsesegnet affald.

Indsats for sportovholder

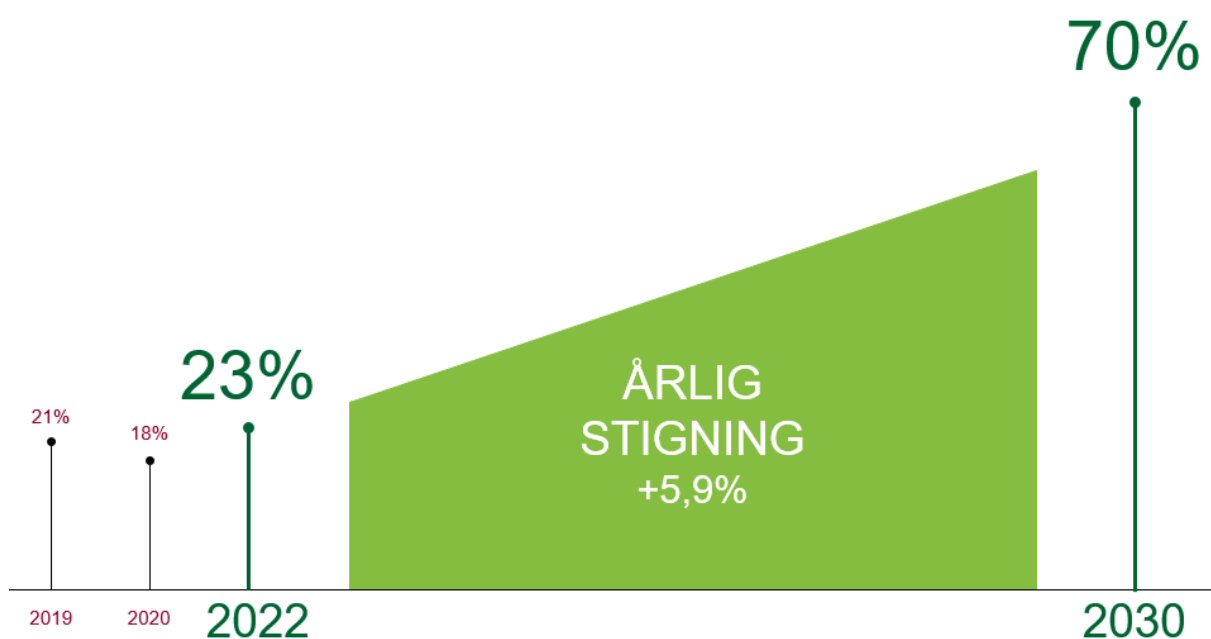
- Via den regionale affaldsgruppe sikre konsensus omkring affaldssorteringen.
- Koordinere tværregionale indsatser på affaldsområdet.
- Udarbejde og vedligeholde materialer til understøttelse af implementeringen af Den regionale affaldsplan.
- Indgå i samarbejder fællesregionalt.
- Indgå i netværk og samarbejder med eksterne samarbejdspartnere med henblik på at være orienteret, præge dagsordenen og påvirke muligheder for øget genanvendelse.

Den overordnede målsætning i strategien

70% genanvendelse af affald i 2030.

Potentiale

Potentialet er størst i starten, idet vi begynder med sortering i kendte fraktioner, som antages at være nemmere at implementerer. Derfor er kravet til den procentvise stigning højere i de første. Senere kommer vi til fraktioner/produktkategori som pt. ikke kan, eller kun vanskeligt, kan genanvendes.

Uddybende beskrivelse

Affaldsbekendtgørelsen stiller krav om sortering af genanvendelsesegnet affald. Til efterlevelse af dette krav har Region Midtjylland udarbejdet "Den Regionale Affaldsplan".

Implementeringen af affaldsplanen er påbegyndt, men implementeringsgraden differentiere på enhederne. Denne forskel må, pga. diverse byggeprojekter relateret til affaldsområdet, forventes også at eksistere i de kommende år. Generelt forventes implementeringen af planen dog at accelerere i 2024, ikke mindst pga. det netop afsluttede udbud på stativer og beholdere.

Kigger vi på genanvendelsespotentialet i vores affald, med de teknologier/muligheder vi kender i dag, så viser Affaldsanalysen fra 2021, et umiddelbart potential på 42,9%, hvis 70% af affaldet udsorteres korrekt jf. affaldsplanen (se Tabel 1).

Tabel 1: uddrag fra Econet's "Affaldsanalyse af Restaffald fra sygehuse i Region Midtjylland", dec. 2021

	Nuv. mængder	Implementering af affaldsplanen (1-13)	Hvis disse affaldsfraktioner flyttes over i genanvendeligt affald				
			Engangshåndklæder (14)	Woven PP (20)	Gummihandsker (21)	Engangservice (17-19)	Peel Packs (15)
Restaffald	4.882	3.237	2.956	2.811	2.657	2.569	2.517
Klinisk	483	483	483	483	483	483	483
Vævsaffald	9	9	9	9	9	9	9
Papir/pap	838	1.117	1.117	1.117	1.117	1.117	1.117
Plast	15	610	610	610	610	610	610
Metal	136	157	157	157	157	157	157
Glas	5	54	54	54	54	54	54
Madaffald	157	814	814	814	814	814	814
Tekstiler + M&D kart.		45	45	45	45	45	45
Andre fraktioner indsamlet		-	281	426	580	668	720
Affald i alt	6.524	6.524	6.524	6.524	6.524	6.524	6.524
Genanvendelsesprocent	17,6	42,9	47,2	49,4	51,7	53,1	53,9
Forventet udsorteringsgrad		70%	70%	70%	70%	70%	70%

Tabel 2: Genanvendelsesprocent pr. enhed jf. klimaregnskab 2022

	Vest	Midt	AUH	Randers	Horsens
% i 2022	15%	30%	19%	29%	23%
Mål 2024	30%	40%	30%	39%	33%

Baseline og datagrundlag

Se afsnit om uddybende beskrivelse.

Succeskriterier for enheden

- Enheden har minimum en genanvendelsesprocent på 30.
- Enheden øger i 2024 sin genanvendelsesprocent med mindst 10 procentpoint ift. til niveauet i 2022.

Succeskriterier for sportovholder

- Der er udarbejdet materialer til understøttelse af implementering.
- Afholde minimum 6 affaldsgruppemøder.
- Indgå i relevante samarbejder.

Opfølgning – metode og enhed

Opfølgning sker via enhedernes årlige indberetning af affaldsdata til brug for udarbejdelse af regionens klimaregnskab.

Læs mere

Du kan læse om affaldsplanen [her](#)

Kontaktperson

Martin Sundbæk Johansen, projektleder CfBH
Tine Marie Andersen, projektleder, CfBH

Indsatsområdet Bæredygtigt byggeri – Designguide

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Formålet er at understøtte Strategi for Bæredygtighed 2030 så bygge- og anlægsområdet ligeledes bidrager til at opnå de aftalte bæredygtigheds mål, herunder at nedbringe CO2 udledningen ved opførelse af nye bygninger samt drift af eksisterende.

Indsatser for enheden

- Implementere retningslinjer og fokusområder fra "Designguide for Bæredygtigt Byggeri i RM", når der bygges om og nyt.

Den overordnede målsætning i strategien

Krav om bæredygtighed ved udbud af byggeopgaver og ved drift og vedligehold af regionens bygninger.

Potentiale

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Retningslinjer og fokusområder fra Designguide for Bæredygtigt byggeri skal følges i alle anlægs sager, hvor der bygges om eller bygges nyt.

Designguiden foreskriver, at der skal foretages bæredygtighedsscreening i de forskellige faser af projektet, og at relevante fokusområder på basis heraf indarbejdes.

Større anlægsarbejder skal DGNB-certificeres, så det understøtter bygningens funktionalitet. I mindre anlægs- og driftsprojekter skal der være fokus på cirkulære aspekter som reparation frem for udskiftning, lange levetider, produkter og løsninger med lave driftsudgifter samt på at undgå miljøfarlige stoffer.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- På baggrund af en bæredygtighedsscreening på alle større anlægs- og byggeprojekter udvælges mindst et tiltag for hvert projekt, der understøtter Strategi for Bæredygtighed 2030.

Opfølgning – metode og enhed

Arbejdet med opfølgning udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Anne Mette Hansen, bygningsingeniør, og Louise Mounier, arkitekt, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

Indsatsområdet

Bæredygtigt byggeri – Data for CO2

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Formålet er at understøtte Strategi for Bæredygtighed 2030 så bygge- og anlægsområdet ligeledes bidrager til at opnå de aftalte bæredygtighedsmål, herunder at nedbringe CO2 udledningen ved opførelse af nye bygninger samt drift af eksisterende.

Indsatser for enheden

- Indrapportere data for CO2

Den overordnede målsætning i strategien

Krav om bæredygtighed ved udbud af byggeopgaver og ved drift og vedligehold af regionens bygninger.

Potentiale

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

De nye klimakrav i Bygningsreglementet stiller krav om, at bygningers klimapåvirkning dokumenteres i form af en livscyklusvurdering (LCA), før der kan opnås ibrugtagningstilladelse for bygningen.

For at gøre beregningerne værdiskabende skal disse også anvendes i de tidlige faser af projekteringen for at støtte design- og materialevalg.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- Enheden har indrapporteret data for nye bygninger til sporet for Byggeri og Ejendomme.

Opfølgning – metode og enhed

Klimaberegninger for afsluttede projekter skal indrapporteres til Byggeri og Ejendomme for at danne basis for fælles læring og videndeling om mulighederne for at optimere på klimaaftrykket fra byggeprojekter.

Arbejdet med opfølgning udfoldes yderligere i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Anne Mette Hansen, bygningsingeniør, og Louise Mounier, arkitekt, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

Indsatsområdet

Bæredygtigt byggeri – Optimer og reducer arealer

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Formålet er at understøtte Strategi for Bæredygtighed 2030 så bygge- og anlægsområdet ligeledes bidrager til at opnå de aftalte bæredygtighedsmål, herunder at nedbringe CO2 udledningen ved opførelse af nye bygninger samt drift af eksisterende.

Indsatser for enheden

- Afsøge muligheder for at optimere og reducere arealer.

Den overordnede målsætning i strategien

Krav om bæredygtighed ved udbud af byggeopgaver og ved drift og vedligehold af regionens bygninger.

Potentiale

Ved at bruge vores lokaler bedre kan vi over tid reducere behovet for at bygge nyt, bygge om og have eksisterende lejemål. Dermed kan vi samlet set få en mere bæredygtig bygningsdrift.

Uddybende beskrivelse

Der er behov for løbende at have fokus på, om vi er gode nok til at udnytte vores bygningsmasse. God udnyttelse af vores fysiske rammer har effekt på alle tre bæredygtighedsbundlinjer.

Flere af hospitalerne har allerede sensor-overvågning på en stor andel af rummene, som kan bidrage med vigtig information om lokalernes egentlige anvendelsesgrad.

Denne information skal bruges til at optimere og reducere tomgang. Denne information kan også bruges som en indikator på, hvilke typer af lokaler, der bør være en særlig opmærksomhed på for de hospitaler, som ikke har sensor-overvågning.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- Enheden har afsøgt muligheder for at optimere og reducere arealer, og afrapporteret til Byggeri og Ejendomme.

Opfølgning – metode og enhed

Arbejdet med opfølgning udfoldes yderligere i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Anne Mette Hansen, bygningsingeniør, og Louise Mounier, arkitekt, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

EL, VAND & VARME

Indsatsområdet
Vedvarende energi

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Der gennemføres en række forudsætningskabende aktiviteter for at kunne leve op til Regionens målsætninger på EVV-sporet og kommende EU-direktiver om hhv. energi-effektivisering og bygningsperformance.

En samlet og ensrettet indsats er desuden nødvendig for at Region Midtjylland kan nå sine bæredygtighedsmål inden for el, vand og varme. Det er derfor nødvendigt at regionen får udarbejdet et samlet energiledelsessystem og får lavet en samlet målsætning for egenproduktion af energi.

Indsatser for enheden

- Klarlæg hvor stor en del af den energi, enheden modtager i 2030, der er vedvarende.

Indsatser for sportovholder

- Udarbejd regionens målsætning inden for egenproduktion af vedvarende energi.

Den overordnede målsætning i strategien

100% vedvarende energi i 2023.

Potentiale

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Regionen har en målsætning om at al den energi vi bruger i 2030 skal stamme fra vedvarende energikilder. Undersøg ved de relevante forsyningselskaber, hvor stor en del af den energi de leverer til jer, de forventer stammer fra vedvarende energikilder i 2030. Byggeri og Ejendomme tager dialogen med Energi Danmark på vegne af de enheder, der modtager el derfra. Byggeri og Ejendomme kan evt. inddrages i arbejdet, hvis enheden ønsker det.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- Ved udgangen af 3. kvartal 2024 har enheden haft en dialog med sine forsyningsselskaber og sendt et notat om resultatet til Byggeri og Ejendomme.

Succeskriterier for sportovholder

- Inden udgangen af 2024 skal der være udfærdiget en strategi for egenproduktion af energi som oplæg til politisk behandling.

Opfølgning – metode og enhed

Arbejdet med opfølgning udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Carsten Søndergård, energiledelseskonsulent, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

Indsatsområdet

Energi- og vandsparende projekter – Identificer potentielle besparelser

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Der gennemføres en række forudsætningskabende aktiviteter for at kunne leve op til Regionens målsætninger på EVV-sporet og kommende EU-direktiver om hhv. energi-effektivisering og bygningsperformance.

Indsatser for enheden

- Identificer og beskriv 3-5 potentielle energibesparelser eller vandbesparelser.

Den overordnede målsætning i strategien

Gennemførelse af energibesparende projekter frem mod 2030, der samlet medfører en energibesparelse på 48 GWh svarende til 20% af el- og varmemeforbruget.

Reduktion af vandforbruget på 105.000 m³ frem mod 2023 svarende til 20% af forbruget.

Potentiale

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Regionen har en målsætning om at gennemføre energibesparende projekter på minimum 48 GWh inden 2030. For at få en indikation af, hvilken økonomisk indsats det vil kræve at nå det mål, skal enhederne identificere, beskrive og groft estimere business cases på 3-5 energi- eller vandbesparelser, der væsentligt vil bidrage til den samlede besparelse.

Materialet skal ikke være så detaljeret, det kan bruges til ansøgning om en anlægsbevilling, men dog så gennemarbejdet, at det vil kunne give en realistisk vurdering af tilbagebetalingstid.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- Ved udgangen af 3. kvartal 2024 har fremsendt 3-5 konkrete muligheder for besparelser til Byggeri og Ejendomme.

Opfølgning – metode og enhed

Arbejdet med opfølgning udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Carsten Søndergård, energiledelseskonsulent, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

Indsatsområdet

Energi- og vandsparende projekter – Gennemfør igangsat pilotprojekt

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Der gennemføres en række forudsætningsskabende aktiviteter for at kunne leve op til Regionens målsætninger på EVV-sporet og kommende EU-direktiver om hhv. energi-effektivisering og bygningsperformance.

Indsatser for enheden

- Gennemfør igangsat pilotprojekt.

Den overordnede målsætning i strategien

Gennemførelse af energibesparende projekter frem mod 2030, der samlet medfører en energibesparelse på 48 GWh svarende til 20% af el- og varmemeforbruget.

Reduktion af vandforbruget på 105.000 m³ frem mod 2023 svarende til 20% af forbruget.

Potentiale

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Pilotprojekt vedr. LED-belysning gennemføres. Resultatet rapporteres til Energigruppen, der herefter vurderer om projektet kan/skal skaleres til de øvrige enheder.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- Inden udgangen af 2024 skal resultat af pilotprojektet være delt med Energigruppen.

Opfølgning – metode og enhed

Arbejdet med opfølgning udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Carsten Søndergård, energiledelseskonsulent, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

Indsatsområdet

Energi- og vandsparende projekter – Fremtidssikret målerdækning

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Der gennemføres en række forudsætningskabende aktiviteter for at kunne leve op til Regionens målsætninger på EVV-sporet og kommende EU-direktiver om hhv. energi-effektivisering og bygningsperformance.

Indsatser for enheden

- Lav en plan for en fremtidssikret målerdækning.

Indsatser for sportovholder

- Udarbejd kriterier for etablering af yderligere målere.

Den overordnede målsætning i strategien

Gennemførelse af energibesparende projekter frem mod 2030, der samlet medfører en energibesparelse på 48 GWh svarende til 20% af el- og varmekonsumet.

Reduktion af vandforbruget på 105.000 m³ frem mod 2023 svarende til 20% af forbruget.

Potentiale

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Lovgivningen bevæger sig i øjeblikket i retning af øgede krav til energibesparelser inden for den offentlige bygningsdrift.

Enhederne skal skabe overblik over målerdækning i bygningsmassen og lægge en plan for nødvendig udbygning for - i rimelig grad - at kunne adskille forbrug til drift af bygninger og forbrug til proces. Der arbejdes med dette for at være klar til at kunne dokumentere årlige energibesparelser på bygningsdrift og for at kunne adskille energi til proces og til drift.

Byggeri og Ejendomme opdaterer dokument "Minimumskrav til energi- og energiøkonomistyring i Region Midtjylland" med reviderede krav til opsætning af bimålere.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- Inden udgangen af 2024 har enheden en plan for hvilke målere, der mangler at blive etableret.

Succeskriterier for sportovholder

- Inden udgangen af 2. kvartal 2024 skal dokumentet " Minimumskrav til energi- og energiøkonomistyring i Region Midtjylland" være opdateret og godkendt i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Opfølgning – metode og enhed

Arbejdet med opfølgning udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Carsten Søndergård, energiledelseskonsulent, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

Indsatsområdet

Energi- og vandsparende projekter – Arbejdet på energiområdet

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Der gennemføres en række forudsætningskabende aktiviteter for at kunne leve op til Regionens målsætninger på EVV-sporet og kommende EU-direktiver om hhv. energi-effektivisering og bygningsperformance.

Indsatser for enheden

- Beskriv hvordan enheden arbejder på energiområdet.

Indsatser for sportovholder

- Udarbejd Region Midtjyllands energiledelsessystem.

Den overordnede målsætning i strategien

Gennemførelse af energibesparende projekter frem mod 2030, der samlet medfører en energibesparelse på 48 GWh svarende til 20% af el- og varmekonsumet.

Reduktion af vandforbruget på 105.000 m³ frem mod 2023 svarende til 20% af forbruget.

Potentiale

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Byggeri og Ejendomme vil i 2024 arbejde på at få lavet et samlet energiledelsessystem for Region Midtjylland.

Som led i dette - og for at kende udgangspunktet - skal enheden beskrive, hvordan den arbejder med energiområdet. Det vil sige hvordan er det organiseret, hvilke ressourcer er der til rådighed, gennemføres der kurser eller er der behov for det etc....

Beskrivelsen skal sendes til Byggeri og Ejendomme inden udgangen af april 2024.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- Inden udgangen af 1. kvartal 2024 have fremsendt en beskrivelse af hvordan enheden arbejder med energiområdet til Byggeri og Ejendomme.

Succeskriterier sportovholder

- Inden udgangen af 2024 skal der være udfærdiget et energiledelsessystem for Region Midtjylland, der er godkendt i relevant forum eller i regionsrådet.

Opfølgning – metode og enhed

Arbejdet med opfølgning udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Carsten Søndergård, energiledelseskonsulent, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

Indsatsområdet

Energi- og vandsparende projekter – Energoptimer nye bygninger og udstyr

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Der gennemføres en række forudsætningskabende aktiviteter for at kunne leve op til Regionens målsætninger på EVV-sporet og kommende EU-direktiver om hhv. energi-effektivisering og bygningsperformance.

Indsatser for enheden

- Idriftsæt og energioptimer de nye bygninger og nyt udstyr.

Den overordnede målsætning i strategien

Gennemførelse af energibesparende projekter frem mod 2030, der samlet medfører en energibesparelse på 48 GWh svarende til 20% af el- og varmekonsumet.

Reduktion af vandforbruget på 105.000 m³ frem mod 2023 svarende til 20% af forbruget.

Potentiale

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Det tager ofte 12-24 måneder at idriftsætte, indregulere og indjustere teknikken i en ny bygning og nyt udstyr. Der er ofte store energibesparelser ved at have fokus på denne proces, og den skal derfor prioriteres.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- Enheden skal i 2024 aktivt arbejde med idriftsætning af de nye bygninger og det nye udstyr.

Opfølgning – metode og enhed

Arbejdet med opfølgning udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Carsten Søndergård, energiledelseskonsulent, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

Indsatsområdet

Energi- og vandsparende projekter – Reducer energiforbrug hos beboerne

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Der gennemføres en række forudsætningskabende aktiviteter for at kunne leve op til Regionens målsætninger på EVV-sporet og kommende EU-direktiver om hhv. energi-effektivisering og bygningsperformance.

Indsatser for enheden

- Øg fokus på at reducere energiforbrug hos beboerne.

Den overordnede målsætning i strategien

Gennemførelse af energibesparende projekter frem mod 2030, der samlet medfører en energibesparelse på 48 GWh svarende til 20% af el- og varmekonsumet.

Reduktion af vandforbruget på 105.000 m³ frem mod 2023 svarende til 20% af forbruget.

Potentiale

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Lav en plan for hvordan beboerne kan bibringes viden om, hvordan de kan bidrage til reduktion af energi- og vandforbrug. Byggeri og Ejendomme kan evt. inddrages i arbejdet.

Baseline og datagrundlag

Arbejdet med baseline og datagrundlag udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Succeskriterier for enheden

- Inden udgangen af 2024 have lavet en plan for hvordan eksisterende og nye beboeres opmærksomhed på energibesparelser øges.

Opfølgning – metode og enhed

Arbejdet med opfølgning udfoldes i 2024, blandt andet i Chefforum for drift og udvikling af ejendomme.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Carsten Søndergård, energiledelseskonsulent, Koncernøkonomi - Byggeri og Ejendomme.

LOGISTIK, TRANSPORT & MOBILITET

Indsatsområde:

Reduktion af tjenesterejser – Kørsel ved tjenesterejser

Indsats for enheden

- Fastholde eller minimere niveauet af kørsel ved tjenesterejser.

Den overordnede målsætning i strategien:

30% reduktion i tjenesterejser senest 2030.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering:

Set samlet for hele regionen (sundhed, social) er omfanget af tjenesterejser (kørsel i egen bil til møder, kurser mv.) fra 2018 til 2022 steget fra 9,3 til 12,0 mio. km. Stigningen på 2,7 mio. km. svarer til en forøgelse af CO₂-udledningen på ca. 330 tons².

Det forøgede omfang af tjenesterejser i egen bil betyder også en øget omkostning for Region Midtjylland på knap 8,1 mio. kr.

Snævert betragtet viser stigningen fra 2018 – 2022, at udviklingen går den forkerte vej i forhold til målet om 30% reduktion frem mod 2030.

2022 var imidlertid et atypisk år, der på grund af covid-nedlukningerne. Efter covid-nedlukningerne har der været et markant efterslæb af kursus- og efteruddannelsesaktiviteter. Se nedenfor.

Ikke desto mindre er til at grundlag for at have fokus på at nedbringe omfanget af kørsel i egen bil, uanset formål.

Uddybende beskrivelse og eventuelle eksempler

De fleste oplever, efter at have kørt alene i sin bil til et møde og denne metode er selvsagt meget klimatung. Der skal opfordres til, at kolleger mødes og fylder bilen op når man skal deltage i samme møde. Der skal også opfordres til at køre sammen med samarbejdspartnere fra andre kontorer – både for at reducere klimabelastningen men også for at udvide netværk og bekendtskaber på tværs af afdelinger.

Allerede når man er to kolleger i samme bil vil klimabelastningen være det halve, og hvis mødet kunne holdes virtuelt ville klimabelastningen være nul.

Eventuelle udfordringer og forbehold

Der er grund til at tage forbehold for "2022-tallene", som var et atypisk år. På grund af covid-nedlukningerne i de foregående år har der været et markant efterslæb af kursus- og efteruddannelsesaktiviteter, som har ført til øget aktivitet i 2022 (og måske også i 2023). Forklaringen underbygges af koncernens opgørelse af udbetalte kørepenge til henholdsvis høj og lav takst. Væksten i "kørsel til lav takst"(kursus og efteruddannelse) har været eksplosiv, sammenholdt med "kørsel til høj takst, (møder og lignende).

² Forudsat 122,3 g CO₂/km for den gennemsnitlige nyregistrerede personbil (Dansk Erhverv /Det Europæiske Miljøagentur).

I forhold til samkørsel er den store udfordring at finde makkere at køre med på tværs af kontoret, afdelingen, hele regionen.

Med andre ord: Hvis jeg som medarbejder i Regional Udvikling, i Regionshuset Viborg på næste torsdag kl. 10 skal til møde med Aarhus Kommune på Oluf Palmes Allé 15, hvordan finder jeg så ud af, at en kollega fra Sundhedsstaben på samme tidspunkt skal til møde på Oluf Palmes Allé 16 eller AUH?

Udfordringen er derfor at formidle viden om mulighed for samkørsel ved tjenesterejser f.eks. dagen før tjenesterejsen finder sted.

Baseline og datagrundlag

Baseline er omfanget af tjenesterejser i 2018, (der er sammenlignet med 2022. Bemærk forbehold for øget kørsel i 2022, som nævnt ovenfor).

Datagrundlaget er baggrundstal, der ligger til grund for Region Midtjyllands årlige Klimaregnskaber.

Succeskriterier for enheden

- Enhedens antal kilometer er reduceret eller det samme som i 2022.

Opfølgning

Ikke yderligere

Kontaktperson

Henning Salling

Indsatsområde:

Reduktion af tjenesterejser – Virtuelle møder

Indsatser for enheden

- Fastholde god adfærd eller øge brugen af virtuelle møder

Den overordnede målsætning i strategien

30% reduktion i tjenesterejser senest 2030.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Nedlukningerne under Covid-pandemien bevirkede, en markant udvikling i at afholde virtuelle møder, som erstatning for traditionelle fysiske møder.

En positiv afledt effekt er et markant fald i tjenesterejser til og fra fysiske møder, det er godt for klimaet, og samtidig undgås spildtid.

Der skal arbejdes for at fastholde gode vaner, ved at lade virtuelle møder erstatte fysiske møder.

Uddybende beskrivelse og eventuelle eksempler

Ingen yderligere.

Eventuelle udfordringer og forbehold

Det drejer sig overvejende om at ændre adfærd og vaner, og det kan være svært. Indsatsen bør prioriteres på afdelings-, kontor-, og teammøder, og der kan arbejdes med at fremhæve gode eksempler.

Herudover kan der formuleres interne retningslinjer for, hvornår møder som udgangspunkt skal afholdes virtuelt. Det kan f.eks. være:

- Møder under en times varighed holdes som udgangspunkt virtuelt.
- Møder med klar dagsorden og kendte mødedeltagere holdes som udgangspunkt virtuelt

Fysiske møder:

- Opstartsmøder med flere eksterne parter holdes som udgangspunkt fysisk

Baseline og datagrundlag

Der kan i den enkelte afdeling, kontor eller team udarbejdes en baseline.

1. Optælling af fysiske hhv. virtuelle møder i alle kalendere i team/afdeling – f.eks. over tre måneder. Sammenligne med tre måneder på et senere tidspunkt, f.eks. efter et år.
2. Sammenligne afdelingsvis tjenestekørsel fra år til år.

Succeskriterier for enheden

- Enheden beskriver tiltag for, hvordan de vil fastholde god adfærd eller øge brugen af virtuelle møder.

Opfølgning

Ingen yderligere.

Evt. læs mere

Ingen yderligere

Kontaktperson

Henning Salling

Indsatsområde:

Reduktion af tjenesterejser - Flyrejser

Indsatser for enheden:

- Minimere antallet af årlige flyrejser.

Den overordnede målsætning i strategien

30% reduktion i tjenesterejser senest 2030.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Der skal fortsat arbejdes med at minimere flyrejser ved tjenesterejser.

Uddybende beskrivelse og eventuelle eksempler

Ingen yderligere.

Eventuelle udfordringer og forbehold

Ingen yderligere.

Baseline og datagrundlag

Datagrundlaget er baggrundstal, der ligger til grund for Region Midtjyllands årlige Klimaregnskaber.

Succeskriterier for enheden:

- Antallet af flyrejser er reduceret sammenlignet med 2018.

Opfølgning

Ingen yderligere.

Evt. læs mere

Ingen yderligere.

Kontaktperson

Henning Salling

Indsatsområde:

Reduktion af tjenesterejser - Samkørsel

Indsatser for enheden:

- Indgå forsøg med samkørsels app og elcykler

Indsatser for sportovholder:

- Ansvarlig for udbud af samkørsels app og elcykel forsøg, herunder kommunikationstiltag, der kan understøtte brugen af app'en til samkørsel.

Den overordnede målsætning i strategien

30% reduktion i tjenesterejser senest 2030.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

På Regionshospitalet Gødstrup og i Regionshuset Viborg igangsættes forsøg med samkørsel, målrettet personalets pendling og tjenesterejser. Forsøget indgår i et EU-støttet mobilitetsprojekt.

Tanken er, på baggrund af erfaringerne fra Gødstrup og Viborg, at udbrede samkørsel til regionens øvrige arbejdspladser.

Udover åbenlyse klimagevinster i form af reduceret CO₂-emission, vil øget samkørsel også bidrage til mindre trængsel veje og P-pladser.

En (forhåbentlig) afledt effekt er, at øget samkørsel også vil kunne supplere den kollektive trafik. F.eks. hvis man har ekstraarbejde, og derfor ikke når sin samkørsel, kan man tage bussen eller toget.

Tilsvarende skal det undersøges om adgang til dele-cykler kan bidrage til øget anvendelse af kollektiv trafik.

Uddybende beskrivelse og eventuelle eksempler

Ideen er, at ved at synliggøre muligheder for samkørsel på tværs af de store arbejdspladser i Regionshospitalet Gødstrup og i Regionshuset Viborg, vil flere overveje og benytte sig af samkørsel.

Tilsvarende skal det undersøges om adgang til dele-elcykler kan bidrage til øget anvendelse af kollektiv trafik, ved at man kan benytte dele-el cykler mellem Viborg Busstation / banegården og Regionshuset. Og tilsvarende mellem Herning Busterminal og Banegård og Regionshospitalet Gødstrup. Dele-elcyklerne kan naturligvis også benyttes til (kortere) tjenesterejser, typisk internt i byerne Viborg og Herning.

Udbredelsen af elcykler er stigende. Oplysninger fra cykelforhandlerne viser at hver fjerde nye cykel er en el-cykel. Sammenlignet med en traditionel cykel med rugbrødsmotor er aktionsradius for en elcykel noget længere. Erfaringerne er at mange cykler op til 5-15 km til og fra arbejde med en elcykel, mod op til ca. 5 km for med en traditionel cykel

En væsentlig sidegevinst ved dele-elcyklerne kan også være, at nem adgang til at afprøve en elcykel kan friste medarbejdere til investere i en elcykel, og dermed måske erstatte bil nr. 2 eller 3 i husstanden.

Samkørsels-app's eksisterer og kan frit installeres.

Initiativet drejer sig i høj grad om synliggørelse, gennem markedsføringsinitiativer, på intranettet og events f.eks. foran kantinen og andre naturlige samlingssteder på arbejdspladsen.

Der kan også arbejdes med at prioritere / reservere særlige samkørsels- P-pladser tæt ved relevant personaleindgange. P-pladserne må kun benyttes i forbindelse med samkørsel.

I forsøget etableres samarbejde med en udbyder af eksisterede samkørsels app f.eks. "Ta ´ med" eller "NaboGo". App-udbyderen vil i samarbejde med kontaktpersoner på Regionshospitalet Gødstrup og i Regionshuset Viborg stå for markedsføring, events, kommunikation på intranettet, opfølgning og dataindsamling.

Endvidere skal der leveres data over samkørsel. Suppleret med gode historie i MidtNyt og lignende.

Sideløbende skal der arbejdes for at samkørsels-appen også kan indgå i flådestyringen af regionens lånebiler.

Det skal bemærkes, at ved en eventuel senere udbredelse af samkørsel til hele Region Midtjylland, vil der aftale med en samkørselsudbyder skulle ske efter forudgående udbud af opgaven.

Eventuelle udfordringer og forbehold

Det er forsøgets formål at belyse de udfordringer, der måtte være med udbredelse af samkørsel og elcykler.

Baseline og datagrundlag

Der er ikke taget stilling til om der skal etableres en baseline.

Det kunne være i form af en spørgeskemaundersøgelse for at belyse personalet nuværende transportvaner, herunder den nuværende udbredelse af samkørsel og cykler.

Det vil være et krav at app-udbyderen leverer data, der dokumenterer omfanget af samkørsel. Registrerede data vil naturligvis være anonymiserede, og kan bl.a. danne udgangspunkt for beregninger af CO2-gevinster.

Succeskriterier for enheden

- Etablere samkørsels- og dele-elcykeltinitiativet, samt afvikle kommunikations- og markedsføringsinitiativer. Herunder følges brugen af app og cykler.

Succeskriterier for sportovholder

- Afklares i 2024.

Opfølgning

Udgangspunktet for opfølgning vil være data om benyttelse af dele-elcykler og samkørselsapp. Data vil blive på overordnet niveau bearbejdet som et led i EU-projektet

Evt. læs mere

Kontaktperson

Henning Salling og Peter Hermansen

Indsatsområde:

Grønne drivmidler – Personbiler

Indsatser for enheden:

- Indkøb og leasing af ny-indkøbte personbiler vil udelukkende være elbiler i 2024.

Den overordnede målsætning i strategien

Senest i 2025 vil alle nye udbud/indkøb af personbiler og varevogne (intern transport og dele af patientbefordringen) prioritere 100% grønne drivmidler.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Ikke yderligere

Uddybende beskrivelse og eventuelle eksempler

Ikke yderligere

Eventuelle udfordringer og forbehold

Ikke yderligere

Baseline og datagrundlag

Ikke yderligere

Succeskriterier for enheden:

- Der er udelukkende indkøbt eller leaset nye personbiler, der kører på el.

Opfølgning

Ikke yderligere

Evt. læs mere

Ikke yderligere

Kontaktperson

MidtTransport. Henning Salling og Peter Hermansen

Indsatsområde:

Grønne drivmidler – Den tunge transport

Indsatser for enheden:

- Igangsætte en undersøgelse af fremtidige muligheder for CO2-neutrale drivmidler i den tunge transport.

Den overordnede målsætning i strategien

Senest i 2025 vil alle nye udbud/indkøb af personbiler og varevogne (intern transport og dele af patientbefordringen) prioritere 100% grønne drivmidler.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Det skal bemærkes, at der i Region Midtjyllands bæredygtighedsstrategi ikke indgår bindende mål for omstilling af tung transport. Årsagen er, at mulighederne for CO2-neutrale drivmidler

på daværende tidspunkt var begrænsede, primært til biogas og biodiesel. – Siden er der sket en teknisk udvikling, i retning af anvendelse af andre drivmidler, bl.a. el og brint. Anvendelse af el begrænses imidlertid af rækkevidden og muligheder for opladning i evt. ophold, samt at batterierne er meget tunge og derfor begrænser lastbilernes lastevne. Brint har ikke disse begrænsninger, men der mangler et distributionsnet for brint.

Der lægges derfor op til at få udarbejdet en mulighedsanalyse for omstilling af Region Midtjyllands tunge transport til CO2-neutrale drivmidler. Mulighedsanalysen skal tage udgangspunkt i MidtTransports aktuelle vognpark og vognenes kørselsmønstre, samt krav til lastkapacitet, rækkevidde, og beskrivelse af muligheder for, og krav til tanknings- og /eller ladefaciliteter i løbet af driftsdøgnet.

Mulighedsanalysen skal også forholde sig til økonomien ved forskellige løsningsmuligheder. Dvs. nødvendige investeringer i lade- /tankningsfaciliteter, evt. ændrede driftsrutiner, driftsomkostninger og løbende vedligehold, driftspålidelighed/forsyningssikkerhed.

Uddybende beskrivelse og eventuelle eksempler

(Se ovenfor)

Eventuelle udfordringer og forbehold

Ingen yderligere.

Baseline og datagrundlag

Der foreligger data for de nuværende lastvognes brændstofforbrug.

Succeskriterier for enheden

- På baggrund af analysen udarbejdes et beslutningsgrundlag for omstilling af MidtTransports tunge transport til CO2-neutrale drivmidler.

Yderligere dialog herom.

Opfølgning

Opgaven overdrages til MidtTransport, der kan tage stilling til om mulighedsanalysen eventuelt skal udarbejdes af ekstern konsulent.

Evt. læs mere

Kontaktperson

MidtTransport

Indsatsområde:

Grønne drivmidler i sygetransporten

Indsatser for enheden

- Forsat fokus på at få et stigende antal emissionsfrie biler i udbuddet af flextrafik i 2024.

Den overordnede målsætning i strategien

Senest i 2025 vil alle nye udbud/indkøb af personbiler og varevogne (intern transport og dele af patientbefordringen) prioritere 100% grønne drivmidler.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Ikke yderligere

Uddybende beskrivelse og eventuelle eksempler

Yderligere dialog herom.

Eventuelle udfordringer og forbehold

Ikke yderligere

Baseline og datagrundlag

Ikke yderligere

Succeskriterier for enheden

Yderligere dialog herom.

Opfølgning

Ikke yderligere

Evt. læs mere

Ikke yderligere

Kontaktperson

Henning Salling

Indsatsområde:

CO2-neutral busdrift i den kollektive trafik

Indsatser for sportovholder

- Ved udbud af regional buskørsel i 2024 vælges busser, der kører på el.

Den overordnede målsætning i strategien

CO2-netral busdrift i den kollektive trafik senest i 2030.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Midttrafiks kontrakter om regional buskørsel i den sydøstlige del af regionen udløber i juni 2025. Midttrafik har i samarbejde med Regional Udvikling igangsat udbudsprocessen.

Med udgangspunkt i kørselens sammensætning og busruters længde og hidtidig erfaring har Midttrafik vurderet, at kørslen kan udføres med elbusser, der ud over at være CO2-neutrale og også er emissionsfrie.

Selve udbuddet gennemføres i foråret 2024. Det busselskab der efter udbuddet får tildelt kontrakten har herefter ca. 14 måneder til at indkøbe busser og etablere nødvendig ladeinfrastruktur.

Uddybende beskrivelse og eventuelle eksempler

Ingen yderligere.

Eventuelle udfordringer og forbehold

Såfremt resultatet af udbuddet viser en markant fordyrelse (over et på forhånd fastsat niveau), kan Midttrafik i stedet vælge at indgå en kort (4 års-) kontrakt med busselskabet, hvor busserne må køre på diesel. I så fald skal kørslen genudbydes med virkning fra 2029, med krav om CO2-neutralitet/emissionsfrihed.

Link til regionsrådets beslutning: <https://dagsorden.rm.dk/vis?id=9737db87-7657-465c-b53b-e22f626fe759&punktid=8a182474-a5f1-48a6-bbac-6e6fe8846320>

Baseline og datagrundlag

Ingen yderligere

Succeskriterier for sportovholder

- Team mobilitet er ansvarlig for at sikre, at udbuddet af 57 busser i Horsens/Hedensted kører på el, eller at kørslen genudbydes med krav om f.eks. el-drift, senest med virkning fra 2029/2030.

Opfølgning

Mobilitetsteamet er i løbende dialog med Midttrafik.

Evt. læs mere (link til yderligere beskrivelser f.eks. i bæredygtighedskataloget)

Se ovenstående link

Kontaktperson

Peter Hermansen

SOCIAL ANSVARLIGHED

Indsatsområdet:

Undgå arbejdsulykker blandt nyansatte

Indsatser for enheden

- Ledelsen forholder sig til data vedrørende de lokale arbejdsulykker og herunder de mest typiske former for arbejdsulykker blandt nyansatte. Med afsæt i disse data og vurderinger af årsager iværksættes mindst ét målrettet tiltag, der skal forebygge hyppigt forekommende arbejdsulykker blandt nyansatte.

Indsatser for sportovholder

- Koncern HR, Fysisk Arbejds miljø, vil i første kvartal 2024 sikre, at enhederne har adgang til tilgængelig statistik vedrørende enhedernes mest typiske former for arbejdsulykker generelt og blandt de nyansatte.

Den overordnede målsætning i strategien

Arbejdsulykker blandt nyansatte reduceres med 50% inden 2030.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Region Midtjylland skal være en bæredygtig arbejdsplads, hvor vi passer på hinanden og har et sikkert arbejdsmiljø. Derfor er det vigtigt, at vi fokuserer på indsatsområdet undgå arbejdsulykker blandt nyansatte.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Ikke yderligere

Eventuelle eksempler

Ikke yderligere.

Eventuelle udfordringer og forbehold

Ikke yderligere.

Baseline og datagrundlag

- Udarbejdes i første kvartal 2024. Koncern HR, Fysisk Arbejdsmiljø sikrer, at enhederne har adgang til tilgængelig statistik vedrørende enhedernes mest typiske former for arbejdsulykker generelt og blandt de nyansatte.

Succeskriterier for enheden

- Læringsopsamling i forbindelse med de årlige arbejdsmiljøredegørelser lokalt og regionalt.

Succeskriterier for sportovholder

- Formuleres i 2024.

Opfølgning – metode og enhed

Ikke yderligere.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson (når implementering starter)

Søren Busch Søgaard, Koncern HR Fysisk Arbejdsmiljø

Jonna Pedersen, Koncern HR Fysisk Arbejdsmiljø

Indsatsområdet:
Praktikpladser

Den overordnede målsætning i strategien

Vi lever fuldt ud op til de politiske aftaler om praktikpladser til elever og studerende på relevante uddannelser i Region Midtjylland.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Region Midtjylland skal bidrage til at uddanne fremtidens arbejdskraft. Derfor er det vigtigt, at vi fokuserer på området praktikpladser.

Indsatser for enheden

- Enheden forpligter sig til fortsat at indgå uddannelsesaftaler for elever på erhvervsuddannelsesområdet, så Region Midtjyllands samlede måltal på området

fortsat opnås. Det sker i samarbejde med Koncern HR, Sundhedsuddannelser som sørger, for at der i det efterfølgende år (2025) udformes en obligatorisk regional årsopgørelse

Indsatser for sportovholder

- Koncern HR, Sundhedsuddannelser laver en samlet opfølgning på, hvor mange uddannelsesaftaler der indgås vedrørende erhvervsuddannelser. Der udarbejdes i det efterfølgende år (2025) en årsopgørelse, hvor Region Midtjylland som arbejdsgiver får penge, hvis måltallet er opfyldt eller betaler til ordningen, hvis måltallet ikke er opfyldt.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Ikke yderligere

Eventuelle eksempler

Ikke yderligere.

Eventuelle udfordringer og forbehold

Ikke yderligere.

Baseline og datagrundlag

Udarbejdes i 2024.

Succeskriterier for enheden

- Region Midtjylland lever fortsat op til de samlede måltal.

Succeskriterier for sportovholder

- Formuleres i 2024.

Opfølgning – metode og enhed

Koncern HR, Sundhedsuddannelser følger årligt op på, hvor mange uddannelsesaftaler, der indgås vedrørende erhvervsuddannelser (som f.eks. uddannelsen til serviceassistent, kontorassistent og ernæringsassistent). Det sker gennem ordningen Læreplads-AUB (Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag), hvor der årligt fastsættes et måltal for, hvor mange uddannelsesaftaler opgjort i point, hver arbejdsgiver skal opnå.

Der udarbejdes i det efterfølgende år (2025) en årsopgørelse, hvor regionen som arbejdsgiver får penge, hvis måltallet er opfyldt, eller betaler til ordningen, hvis måltallet ikke er opfyldt.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Marianne Wolf, Koncern HR, Sundhedsuddannelser.

Indsatsområdet: **Ansatte på særlige vilkår**

Den overordnede målsætning i strategien

Mindst 2% er ansat på særlige vilkår.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Region Midtjylland vil være en socialt ansvarlig arbejdsplads, med et bæredygtigt arbejdsmiljø og en mangfoldig personalesammensætning. Derfor er der fokus på indsatsområdet ansatte på særlige vilkår.

Indsatser for sportovholder

- Fastholde nuværende gode adfærd, så Region Midtjyllands arbejdspladser fortsat samlet set opnår målsætningen om mindst 2% ansat på særlige vilkår.

Kort beskrivelse af indsatsen og motivering

Ikke yderligere.

Uddybende beskrivelse

Region Midtjyllands arbejdspladser opfyldte i 2023 samlet set målsætningen om mindst 2% ansat på særlige vilkår. Udvikling i antal ansatte på særlige vilkår opgøres og følges årligt i Region Midtjyllands personaleredegørelse og i regi af Regions-MEDudvalget.

Eventuelle eksempler

Ikke yderligere.

Eventuelle udfordringer og forbehold

Ikke yderligere.

Baseline og datagrundlag

Region Midtjyllands arbejdspladser opfyldte i 2023 samlet set målsætningen om mindst 2% ansat på særlige vilkår.

Succeskriterier for sportovholder

- Region Midtjylland lever fortsat op til den samlede målsætning om mindst 2% ansatte på særlige vilkår

Opfølgning – metode og enhed

Udviklingen i antal ansatte på særlige vilkår opgaves og følges årligt i Region Midtjyllands personaleredegørelse og i regi af Regions-MED-udvalget.

Læs mere

Ikke yderligere.

Kontaktperson

Koncern HR har en konsulent tilknyttet Det Sociale Kapitel som bl.a. understøtter regionens arbejdspladser i ansættelser på særlige vilkår <https://www.hr.rm.dk/lon--og-personaleforhold/det-socialt-kapitel/>